

**Stichting Hassan II
Voor Marokkanen woonachtig in het
buitenland**

**INVESTERINGSGIDS VOOR MAROKKAANSE
INVESTEERDERS WOONACHTIG IN HET
BUITENLAND**

**De beurs en de
investeringsmarkt**



Inhoudsopgave

Brief van de afgevaardigde Minister	7
Inleiding	9
Wat is de effectenbeurs?.....	10
Wat is een waardepapier?	10
Wat is een aandeel?	10
Wat is een obligatie?	11
Wat is de investeringsmarkt?	11
De investeringswereld in Marokko	14
Hoe op de beurs te investeren.....	17
De procedure van de beursnotering.....	21
Het collectieve sparen	22
De beursindex.....	29
Het noteren op de beurs.....	31
Hoe een bedrijf op de beurs te noteren.....	34
Advies voor het investeren op de beurs.....	41
Terminologie	43
Bijlagen	45

Deze gids is een informatief document. Het beschrijft de beurs en financiële sector in Marokko, wettelijke en statutaire bepalingen en administratieve procedures betreffende investeringen aldaar. Er worden geen adviezen ten aanzien van investeringen gegeven en het pretendeert ook niet volledig te zijn. Naast deze gids zult u dus nog altijd een beroep moeten doen op de diensten en adviezen van gespecialiseerde instellingen.

De geldigheid van de informatie van deze gids is gebaseerd op de datum van uitgave. De Stichting Hassan II zal ervoor zorgdragen de informatie actueel te houden. Hiertoe zullen nieuwe actuele edities of supplementen worden uitgegeven al naar gelang er sprake is van relevante wijzigingen.

INLEIDING

De effectenbeurs van Casablanca is bekend van de belangrijke wettelijke veranderingen die het mogelijk hebben gemaakt het financiële mechanisme te moderniseren en een betere waarborg op spaargelden kan bieden.

Het aantal bedrijven dat in Marokko beursgenoteerd zijn ligt op 15. Wat betreft de OPCVM ligt dat getal op 125.

De instrumenten die de ontwikkeling van de index meten zijn aangepast met een dynamische aanpak van het collectieve management, waardoor de beurs in Casablanca een homogeen soort kapitalisatie-index heeft ontwikkeld: de MASI (Moroccan All Shares Index) en de MADEX (Moroccan Most Active Shares Index), uitgegeven vanaf 1 januari 2002.

De rentabiliteitsindex ondergebracht bij de MASI en de MADEX, de sectoriele index en de waarden in dollars en euro's van de MASI en de MADEX worden berekend en verspreid, aan het einde van een beursdag, tegelijkertijd met de andere indicatoren. Hierdoor kan men de ontwikkeling van de index beter ontwikkelen.

De beurs in Casablanca heeft een nieuwe sectoriele classificatie geïntroduceerd. Deze classificatie blijft onderdeel van de meetinstrumenten die de ontwikkeling van de Marokkaanse economie meten.

Deze nieuwe indices op de beurs van Casablanca zijn eenzelfde als die gehanteerd worden in de rest van de wereld. Deze indices bieden een referentiekader en kunnen als ondersteuning van derivaten dienen.

WAT IS DE EFFECTENBEURS?

De effectenbeurs is simpelweg een koop- en verkoopplaats voor aandelen en obligaties.

De beurs laat het toe dat huishoudens kunnen sparen voor en met een onderneming.

De beurs is ook een plaats waar de waarde van effecten duidelijk wordt aangegeven. Het is een van de meetinstrumenten van de economische activiteit binnen het land.

Wat is een waardepapier?

Aandelen en obligaties worden als waardepapieren beschouwd. Zij zijn uitgegeven door natuurlijke of rechtspersonen, die het eigendomsrecht van de uitgegeven waardepapieren hebben.

Effecten uitgegeven door rechtspersonen die geen standplaats in Marokko hebben kunnen genoteerd worden op de beurs in Casablanca, mits zij hiervoor toestemming hebben van het Ministerie van Financiën.

Wat is een aandeel?

Een aandeel is een deelname aan een bedrijf. Het is een waardepapier dat en bedrijfsrecht creëert. Het draagt de volgende rechten met zich mee:

- Deelname aan de algemene vergadering en stemrecht
- Deelname aan de winstverdeling
- Deelname aan kapitaalverhogingen

Dus, wanneer u een aandeel koopt, wordt u eigenaar van een deel van het bedrijf, dat u het recht geeft deel te nemen aan beslissingen van de algemene vergadering van het bedrijf en het recht een deel van de winst te ontvangen. Deze wordt normaal gesproken in de vorm van dividend, één maal per jaar uitbetaald.

De hoogte van het dividend hangt ook af van de bedrijfsbeleid gevoerd door het bedrijf. Sommige bedrijven zijn erg gul, anderen geven de voorkeur aan het opnieuw investeren van de winst in plaats van het uit te betalen.

Wat is een obligatie?

Obligaties zijn waardepapieren die door de Staat of door grote ondernemingen worden uitgegeven.

Wanneer u een obligatie koopt, wordt u schuldeiser van de onderneming, die u geen vastgesteld interesttarief kan bieden van de winst.

De terugbetaling kan als volgt zijn:

- A pari, dat wil zeggen voor de nominale waarde;
- Met premie, naast de gewoonlijke som

NB: Obligaties worden ook wel schuldeispapieren genoemd.

Wat is de investeringsmarkt?

De investeringsmarkt is een markt waar voornamelijk de handelingen voor de effecten worden behandeld. (voornamelijk aandelen of obligaties)

De investeringsmarkt is opgedeeld in de primaire en de secundaire markt.

1- De primaire markt:

De primaire markt wordt omschreven als zijnde de 'nieuwe effectenmarkt', waar men aandelen, obligaties of andere vormen van waardepapieren kan uitgeven in samenwerking met de bank.

Er is geen geografische plaats waar deze markt is gelegen, deze is namelijk immaterieel.

De volgende transacties vinden er plaats:

- De emissie van aandelen door bedrijven om hun fonds te verhogen
- De lancering van obligatieleningen

2- De secundaire markt

De secundaire markt is de optiemarkt voor effecten. Op deze markt verkoopt men zijn effecten om er andere voor te kopen. Deze markt is het bekendst bij het publiek omdat deze markt wordt ondersteund door de beurs in Casablanca.

Werking en organisatie van de beurs

De centrale markt

De centrale markt wordt geleid door de beurs in Casablanca. Het is mogelijk elektronisch de vraag en het aanbod bij te houden. De beursbedrijven vermelden de koop- en verkooporders bij hun onderhandelpost en het elektronische systeem bepaald hiermee de koers.

De bijeenkomst op de centrale markt is van 10 uur tot 13 uur. De drempel van 6% voor een variatie van een aandeel mag niet gepasseerd worden.

De investeerder kan de beurstrend van de centrale markt op de website van de beurs volgen (www.casablanca-bourse.com). Hier kan de investeerder ook financieel advies inwinnen over de beursgenoteerde bedrijven in Casablanca.

De deelmarkt

Een deeloperatie is een transactie die niet op de centrale markt plaatsvindt.

De deelmarkt is een markt in der minne. Het beursbedrijf kent van tevoren de koper en de verkoper van hetzelfde aandeel. De transactie wordt vastgelegd bij de effectenbeurs in Casablanca.

De beurs heeft geen tussenkomst bij de operaties die op de beurs worden behandeld.

Er is geen minimumgrootte dat is vastgesteld door de beurs, maar over het algemeen is de deelmarkt gereserveerd voor grote transacties.

1. De effectenbeurs van Casablanca

De leiding van de effectenbeurs in Casablanca is vertrouwd aan een naamloze vennootschap genaamd De Effectenbeurs van Casablanca.

Dit bedrijf wordt ondersteund door de beursbedrijven die het eens zijn met deze leiding. Het bedrijf is een integraal onderdeel van alle beursbedrijven geworden.

De missie behandelt de volgende punten:

- Zich uitspreken bij de beursnotering van een bedrijf, de effecten en hun uitstraling;
- Het organiseren van noteringbijeenkomsten met het elektronische systeem;
- Het controleren van de conformiteit van de operaties uitgevoerd door de beursbedrijven;
- De opgedane kennis aandragen bij de Raad voor Beroepsethiek voor Effecten om zo de missie te kunnen aanscherpen.

2. De beursbedrijven

De beursbedrijven zijn de enige bedrijven die direct als tussenpersoon mogen handelen wat betreft beursonderhandelingen.

De beursbedrijven hebben een monopoliepositie wat betreft effectenonderhandelingen op de effectenbeurs.

De oprichting van een beursbedrijf is ondergeschikt aan de autorisatie afgegeven door het Ministerie van Financiën. Om zijn activiteiten te kunnen uitvoeren dient een beursbedrijf garanties te kunnen tonen op het gebied van organisatie, techniek en financiering.

Het kapitaal van een beursbedrijf dient minimaal 1.5 miljoen Dhs te zijn wanneer diens activiteiten op de beurs worden uitgevoerd.

Dit bedrag dient minstens 5 miljoen Dhs te zijn wanneer het bedrijf waardepapieren van een ander beheert.

De beursbedrijven hebben als rol:

- Het uitvoeren van beurstransacties;
- Uitgegeven papieren door rechtspersonen aan het publiek aanbieden
- De dekking van de papieren garanderen;
- Klantenwerving (voor de aankoop van effecten);

De transacties bezegeld door de beursbedrijven hebben ook commissie door de verkoper en koper, waar het bedrijf van profiteert.

3. De Raad voor Beroepsethiek voor Effectenbeurzen

De Raad voor Beroepsethiek voor Effectenbeurzen is een publieke instelling die surveilleert en controle uitoefent op de activiteiten op de beurs. De algemene missie is:

- Het beschermen van spaarders die geïnvesteerd hebben in effecten of in andere waardepapieren die een publieke spaarfunctie hebben
- Er op toezien dat de wet wordt gehandhaafd door financiële intermediairs (beursbedrijven, banken en het orgaan voor collectieve geldbelegging en effecten)
- Investeerders informeren over mogelijkheden tot informatieverstrekking. Bepaalde documenten zijn openbaar en informatief, zoals een introductie tot de beurs, de uitgave van effecten, vermeerdering van het kapitaal etc.
- Het instrueren van de vraag voor collectieve fondsen.

4. De banken

De banken hebben geen directe toegang tot de beursmarkt. Hun tussenkomst op de effectenbeurs is alleen voor het bewaren van waardepapieren en orders van cliënten verzamelen om deze op de beurs te verzenden.

5. “Maroclear”

“Maroclear” houdt zich bezig met:

1. Het conform maken met de aard en de vorm van de waardepapieren (aandelen, obligaties)
2. Alle lopende rekeningen voor effecten openen en registreren op naam van de juiste persoon (banken, bedrijven die uitgeven, beursbedrijven en het Orgaan voor Collectieve Geldbelegging en Effecten).
3. Controle uitoefenen op rekeningen van banken en beursbedrijven.

6. Het Orgaan voor Collectieve Geldbelegging en Effecten (OCGE)

De kleine investeerder die graag wil investeren op de beurs en die geen idee heeft hoe dit aan te pakken, kan advies inwinnen over waar en hoe te investeren bij het Orgaan voor Collectieve Geldbelegging en Effecten.

Dit orgaan is om de volgende redenen opgericht:

- Het verzekeren van een verdeeld risico op effecten voor een beter beheer van de portefeuille voor de particulieren die niet de juiste kennis hebben van de verschillende markten;
- Het overnemen van een deel van de zorgen die gepaard gaan met het volgen van de effectenbeurzen;
- Producten aanbieden die fiscaal voordeel opleveren.

Het orgaan bestaat uit:

- Het Investeringsorgaan voor Variabel Kapitaal
- Collectieve Fondsen

Het orgaan is verdeeld in 4 typen:

- Aandelen
- Obligaties
- Gediversifieerd
- Monetair

Het gediversifieerde onderdeel heeft als doel een diverse portefeuille aan te schaffen met verschillende typen effecten die het risico spreiden.

HOE OP DE BEURS TE INVESTEREN

Kan een belegger zich direct tot een beursgenoteerd bedrijf wenden?

Geïnteresseerde personen kunnen zich direct wenden tot een beursbedrijf of hun bank.

In principe is er geen minimum of maximum om een cliënt van een beursbedrijf te zijn, men hoeft alleen een intermediaircontract te tekenen met het beursbedrijf om een order bij de beurs te kunnen plaatsen.

Sommige beursbedrijven beschikken over een Beursplaats, waar investeerders informatie over beursgenoteerde bedrijven kunnen inwinnen en hun order kunnen plaatsen.

Andere beursbedrijven hebben een platform op Internet ontwikkeld, waar men orders kan plaatsen en ook portefeuilles kan bekijken.

Hoe een beursgenoteerd bedrijf te selecteren

Over het algemeen ligt het verschil in beursbedrijven in het niveau van services dat het biedt. Er zijn beursbedrijven die zich alleen maar bezighouden met de intermediair en het werven van cliënten, terwijl andere bedrijven meer bieden, zoals het plaatsen van waardepapieren, het beheren van de portefeuille en het behoudt ervan.

De beursorder:

Een order is een instructie die een investeerder aan een beursbedrijf of aan een bank geeft, om te kopen of verkopen op de beurs.

Er zijn twee typen orders

- ✓ Een dringende order
- ✓ Een waarderingsorder

1- Dringende orders bestaan uit:

- ✓ Een niet-gelimiteerde order;
- ✓ Een gelimiteerde order;
- ✓ Een alles of niets order;
- ✓ Een bindende order.

Een niet-gelimiteerde order dient op de eerste bijeenkomst van de beurs uitgevoerd te worden. Dit is geen marktorder, omdat de order uitgevoerd moet worden bij het beste bod of aanbod van het moment.

Een gelimiteerde order moet uitgevoerd worden tot een bepaalde limiet.

Een alles of niets order heeft een bepaalde hoeveelheid titels waaraan volledig voldaan moet worden.

Een bindende order houdt in dat de cliënt aandelen koopt van bedrijf A, en deze aandelen weer verkoopt aan bedrijf B, met winst.

2- Waarderingsorders bestaan uit:

- Een niet-geforceerde order;
- Een verzorgende order;
- Een oriënterende order.

Een niet-geforceerde order: Het beursbedrijf verhoogt de liquiditeit van de markt zonder dat het koers forceert.

Een verzorgende order: Het beursbedrijf verhoogt de oriëntatie van de markt tot het hoogste of laagste punt, en beslist dan of het rendabel is dit punt te presenteren.

Een oriënterende order: De gegeven limiet is niet bindend. Het beursbedrijf verandert de order naar een gelimiteerde order zodra er een indicatieve limiet is.

De geldigheidsduur van een order kan korter dan een dag zijn en mag de 30 kalenderdagen niet passeren. Deze limiet is alleen geldig wanneer er niks anders is afgesproken.

OPMERKING De zorg voor een goede uitvoer van een order ligt bij het beursbedrijf. De waarderingsorders zijn hier een goed voorbeeld van omdat de onderhandelaars een goede kennis van de markt hebben.

Hoeveel kost een beursopdracht?

Als de waardepapieren aandelen zijn:

- De beursbelasting staat vast op 0.1% HT van de grootte van de transactie;
- De commissie voor het beursbedrijf is maximaal 0.6% van het totaalbedrag van de transactie.
- De BTW is 7% van het totale commissiebedrag
- De commissie op de levering varieert, maar is maximaal 0.2%.
- De garantie is maximaal 0.3% van de waarde van de portefeuille. De betaling is driemaandelijks.

Als de waardepapieren obligaties zijn:

- De beursbelasting ligt op maximaal 350 DH
- De commissie op de beursbedrijven is maximaal 0.2% van het totaalbedrag.

OPMERKING Investeerders die hun orders overplaatsen van een beursbedrijf naar hun bank zijn ondergeschikt aan een commissie voor de collecte van de orders, die 0.1% is.

DE PROCEDURE VAN DE BEURSNOTERING

De notering van effecten door beursgenoteerde bedrijven bij de beurs van Casablanca is verzekerd van de volgende procedure:

- **Het Fixeren**

Een beursnotering die gefixeerd is, krijgt door de onderhandelaars van de beursbedrijven de orders binnen die geregistreerd worden door de managende organisatie. Elk effect heeft hierin zijn eigen koers.

Een bijeenkomst die een beursnotering fixeert heeft twee fases:

- *De fase vóór het openen*: de onderhandelaars plaatsen in het beurssysteem de orders vanaf hun standplaats. De orders worden automatisch geregistreerd op het marktblad zonder de transactie in gevaar te brengen.

- *De fixingfase*: tijdens deze fase is het niet meer mogelijk orders te plaatsen, te annuleren of aan te passen.

- **Het Multifixeren**

Het multifixeren houdt in dat het mogelijk is meerdere fixings per beursbijeenkomst te doen.

- **De continue**

De continue notering houdt in dat alle orders elektronisch geïntroduceerd worden en geregistreerd door het managende bedrijf. Er is geen vaste koers voor elk effect.

Een bijeenkomst voor een continue heeft drie hoofdfases:

- De fase vóór het openen;

- De openingsfase;
- De bijeenkomstfase.

De onderhandelingen, in elk van de drie noteringsmogelijkheden, is vastgesteld op basis van de liquiditeit van het effect, voorbehouden door het beursbedrijf.

De liquiditeit van een effect is gebaseerd op:

- Het dagelijkse gemiddelde van het volume van de transacties;
- Het dagelijkse gemiddelde van het aantal verhandelde aandelen;
- Het gemiddelde aantal bijeenkomsten of de genoteerde waarde.

Deze criteria voor de liquiditeit worden elk semester bijgewerkt en gepubliceerd in een bulletin.

HET COLLECTIEVE SPAREN

1- De Investeringsbedrijven op Variabel Kapitaal (IVK)

Wat is een IVK?

Een IVK is een investeringsbedrijf op variabel kapitaal. Hun sociale doel is niet het produceren van een product of het bieden van een service, maar het investeren in financiële activiteiten.

Zijn er meerdere typen IVK?

Een IVK realiseert verschillende typen investeringen waardoor er ook verschillende typen IVK's bestaan. Deze typen zijn:

- **IVK en aandelen:** Deze IVK's plaatsen hun fonds voornamelijk in aandelen.
- **IVK en obligaties:** Deze IVK's plaatsen hun fonds voornamelijk in obligaties.

- **IVK gediversifieerd:** Deze IVK's plaatsen hun fonds voornamelijk in aandelen en obligaties.
- **IVK monetair:** Deze IVK's plaatsen hun fonds voornamelijk in andere geldmiddelen (financiën), zoals langetermijnfondsen.

Om deze IVK's goed te kunnen beheren, bestaan er twee soorten IVK:

- IVK's voor kapitalisatie: Deze IVK's keren geen dividend uit, zij herinvesteren alle behaalde winst.
- IVK's voor distributie: Deze IVK's keren wel dividend uit.

Classificatie van de IVK:

De gediversifieerde IVK:

Zoals de naam aangeeft, bestaat een gediversifieerde IVK uit meerdere producten (aandelen en obligaties). Het risico dat de investeerders lopen is hierdoor kleiner. Over het algemeen zijn deze IVK's goed aangepast aan beurstechnieken, waardoor zij een goedverzekerde portefeuille samen kunnen stellen.

De IVK aandelen:

De IVK aandelen bestaat op zijn minst uit 60% aandelen.

De IVK obligaties:

De portefeuille voor IVK obligaties bestaat voor minstens 90% uit obligaties.

De natuur van de voorgestelde obligaties (op een vast tarief of een variabel tarief), kunnen op zekerheid of op speculatie doelen.

De IVK monetair: Deze IVK's zijn er voor de investeerders die zeer snel hun fondsen willen kunnen terugtrekken. De aangeboden producten zijn: effecten die het kapitaal behouden, zonder risico en maar heel weinig speculatief.

Welke IVK kiezen?

De variëteit van de IVK's zorgt ervoor dat de investeerder beter kan kiezen welke IVK het beste bij hem past en welk objectief hem het meest aanspreekt. De rentabiliteit van elke IVK hangt van de categorie af (obligaties of aandelen) maar ook van de kennis van de beheerder. Om deze kennis op te doen, kan men kijken naar de gerealiseerde winst van de voorgaande jaren.

2- De Collectieve Fondsen voor Geldbelegging

Een Collectief Fonds voor Geldbelegging (C.F.G.) is geen bedrijf en is geen rechtspersoon. Het is een mede-eigenschap van effecten en andere liquiditeiten, en de verschillende onderdelen kunnen op vraag van elke mede-eigenaar of drager van de effecten worden uitgegeven of verkocht, tegen een vooraf vastgestelde prijs.

De investeerders van een C.F.G. kopen effecten. Zij zijn vrij zich op elk gewenst moment terug te trekken en hun aandeel in de C.F.G. te verkopen.

Niet elke C.F.G. kan zomaar opgericht worden, deze zijn ondergeschikt aan de goedkeuring van het Ministerie van Financiën, die weer advies opvragen bij de Raad voor Beroepsethiek voor Effectenbeurzen.

Het beheer van een C.F.G. dient een gezamenlijke inspanning te zijn, inclusief een standplaats en een depot voor de investeerders.

Wat zijn de voordelen van een C.F.G. ?

Een Collectief Fonds voor Geldbelegging heeft als doel het creëren en beheren van effectenportefeuilles en fondsen die op korte termijn belegd worden.

Zoals bij een IVK, heeft ook een C.F.G. een grote verscheidenheid die zij de investeerders aanbieden:

- C.F.G. obligaties;
- C.F.G. aandelen;
- C.F.G. gediversifieerd.

Elke categorie geniet fiscale voordelen die overeenstemmen met de aard van het product: aandelen en obligaties.

Wat is het verschil met een IVK?

De aangeboden producten zijn hetzelfde als die bij een IVK (aandelen en obligaties), het verschil ligt in de specificatie van deze producten.

Een C.F.G. beheert over het algemeen volledige portefeuilles omdat een C.F.G. een eenvoudige leidingsvorm hebben, waardoor zij niet onder naamloze vennootschapswetten vallen.

1 – Hoe in te schrijven bij een C.F.G.

De inschrijvingsgelden zijn gelijk aan de liquide waarde van de commissie voor inschrijving.

De inschrijvingen worden direct geregeld bij het beursbedrijf of bij een bank tot 18.00 uur, waarbij de volgende dag de liquide waarde al berekend wordt.

2- Wijze van terugkoop

De terugkoopprijs zal gelijk zijn aan de liquide waarde, verminderd met de commissie voor de terugkoop.

De terugkoop van effecten worden op basis van de volgende liquide waarde uitgevoerd.

De vraag naar terugkoop wordt uitgevoerd bij het OPCVM tot 18.00 uur, waarbij de volgende dag de liquide waarde wordt berekend en de bijbehorende certificaten worden geleverd.

3- Liquide waarde

De liquide waarde van een effect uitgedrukt in Dhss wordt elke donderdag berekend, door het delen van de netto waarde van het fonds door het aantal effecten in de omloop op de dag van de evaluatie. Als de donderdag een feestdag is, wordt de liquide waarde de eerstvolgende werkdag berekend.

De netto waarde van een fonds verkrijgt men door van de totale waarde van een effect af te rekenen.

4- Evaluatiemethodes

De berekening van een liquide waarde wordt uitgevoerd, rekening houdend met de verschillende evaluatiemethodes:

A- De aandelen genoteerd op de beurs worden geëvalueerd op hun laatste koers.

Als een aandeel geen transacties heeft gehad tijdens een beursdag, en ook niet de maand voor de evaluatiedatum, wordt de koers van de laatste transactie aangehouden.

Bij gebrek aan een laatste transactie, wordt zij geëvalueerd op de laatste transactie die of op de beurs of in directe verkoop is gemaakt.

De genoteerde koers wordt vastgehouden wanneer twee gelijke koersen op dezelfde dag zijn genoteerd.

B- De obligaties

Zij worden geëvalueerd op de laatste koers van de eerste evaluatiedag van het Orgaan voor Collectieve Geldbelegging en Effecten.

Bij het ontbreken van een transactie op deze obligaties worden de obligaties gevaluteerd op het gezamenlijke bedrag dat aangeeft hoelang de obligatie in omloop is. Dit omdat de koers een onrealistisch beeld zouden geven die niet de reële waarde van de obligatie weer zou geven.

Het realisatiepercentage dat gebruikt wordt is dat van de zekerheidsfondsen. Deze wordt verhoogd wanneer de marge niet meer representatief is voor de waarde van de effecten.

Als de levensduur van de waardepapieren niet meer dan drie maanden is door een fout in de marktcoers, wordt de realisatiecoers behouden die 13 weken voor die marktcoers geldig was.

C- Aandelen van het OCGE.

De aandelen van het OCGE worden op de laatst bekende liquide waarde gevaluteerd.

Waar kan men zich inschrijven voor een IVK of een C.F.G?

Het netwerk van een handelaar:

Het netwerk van een handelaar kan zijn:

- Een bank
- Beheerorganen (IVK of C.F.G.)
- Een beursbedrijf
- Een verzekeringsagent

Om aandelen van een van deze organisaties te kopen volstaat het om:

- Een investeringskeuze te maken.
- Een order te ondertekenen.
- Geld op de rekening over te maken.

DE BEURSINDEX

Wat is een beursindex?

Voor het volgen van de situatie op de beurs zijn er een aantal indicatoren die de situatie en de ontwikkeling op de beurs kunnen weergeven, met betrekking tot effecten.

De beursindices die worden gepresenteerd aan de massamedia hebben als doel de investeerders te informeren over de ontwikkeling van de dagelijkse activiteiten op de beurs in Casablanca.

De beursindices worden berekend op basis van een representatieve proef onder de beursgenoteerde aandelen.

De Marokkaanse en de buitenlandse investeerders kunnen de beursindex MASI en de beursindex MADEX volgen. Zij geven de situatie op de beurs in Casablanca weer.

Beursindices:

De MASI (Moroccan All Shares index) is een kapitalisatie-index. Alle waarden van aandelen op de beurs van Casablanca zijn erin verwerkt. Het is een grote index die het mogelijk maakt op een optimale wijze de ontwikkeling van alle aandelen te volgen.

De MADEX (Moroccan Most Active shares Index), is een compacte index, bestaande uit de meest actieve aandelen. Zij wordt gemeten in termen van liquiditeit van het afgelopen semester, geïntegreerd met de huidige waarden. Dit laat zien dat deze index juist erg geschikt is voor het bekijken en beheren van portefeuilles.

Casablanca Finance Group 25

De CFG 25, een index in het leven geroepen door de CFG, is vergelijkbaar met de indices van enkele belangrijke beurzen, zoals de CAC40 (Frankrijk), de Dow Jones 30 (USA) en de NIKKEI 225 (Japan).

De CFG 25 bezit een goede leiding, die onpartijdig en transparant is. Zij hebben een proef van 25 Marokkaanse aandelen.

$\text{CFG 25} = 1000 \times \frac{\text{Totale kapitalisatie van de beurs}}{\text{Aangepaste kapitalisatie van de beurs}}$

Upline Securities Index 10:

Upline Securities (beursbedrijf) heeft een index geïmplementeerd die aan het criterium 'liquide' voldoet: de USI 10. Deze volgt de ontwikkeling van 10 waarden die samen 80% van de transacties op de centrale markt voor hun rekening nemen.

Het liquide aspect hangt niet alleen af van de kapitalisatie van bedrijven, maar ook van het aantal waardepapieren dat er beschikbaar is op de markt.

Handige instrumenten om uw portefeuille te beheren

De Price Earning Ratio (PER)

De PER is de verhouding tussen de beurskoers van een bedrijf en de winst na belasting, op aandelen. Het voldoet de een door de ander te delen.

Voorbeeld:

- Een bedrijf noteert 600 Dhs.
- Het aantal aandelen staat op 15 miljoen
- De beurswaarde is hiermee 9 miljard Dhs.
- De analisten voorzien een winst van 450 miljoen Dhs, dus 30 Dhs per aandeel.

- De PER van dit bedrijf is 20 (600 / 30)

Men kan ook de beurskapitalisatie door de netto winst van het bedrijf delen (9 miljard / 450 miljoen).

Het bedrijf noteert dus 20 maal de geschatte waarde voor dit jaar.

De PER geeft aan 'hoeveel keer' winst het waardepapier zal opbrengen. Dat wil zeggen, hoeveel keer de waarde van het aandeel uitgekeerd zal worden.

Het tegenovergestelde principe is het winstgevendheidspercentage.

De PER heeft een waarde die te vergelijken is met andere bedrijven in dezelfde sector, maar ook met het gemiddelde van een beursmarkt.

HET NOTEREN OP DE BEURS

Waarom wil een bedrijf zich op de beurs noteren?

Bedrijven moeten constant hun groei waarborgen en zich uitbreiden om vooruit te kunnen. Bedrijven willen overleven, niet alleen winst maken. Een bepaalde winst moet wel gerealiseerd worden om de aandeelhouders tevreden te houden en dividend te kunnen uitkeren. Maar boven alles dient het bedrijf de surplus weer te investeren in het bedrijf.

Het gebrek aan geldmiddelen is een groot obstakel voor een bedrijf. Er is een groot verschil tussen vermogen en liquiditeiten. Een bedrijf kan veel aandelen ergens in hebben, maar kan deze niet aanwenden wanneer er geld nodig is. Dit zorgt voor moeilijkheden wanneer ook het krediet bij de bank is verstreken.

Krediet is erg duur. De financiële kosten stijgen wat ten koste gaat van de handelspositie van het bedrijf en de winstgevendheid.

Om deze reden dient een bedrijf een andere manier te vinden om aan geld te komen. Deze manier is de beurs.

Een beursnotering levert een bedrijf het nodige kapitaal op doordat delen aan het bedrijf openbaar voor het publiek zijn geworden.

De introductie op de beurs brengt ook de nodige prestige en het bedrijf komt in een categorie bedrijven terecht die veel aandacht krijgen in de media.

De introductie op de beurs brengt veel voordelen met zich mee, maar hier zijn ook enkele nadelen aan verbonden. Een voorbeeld hiervan is het periodiek publiceren van de boekhouding en de transparante en gecontroleerde manieren van zakendoen.

De investeerder die aandelen koopt op de beurs geeft zijn vertrouwen aan een bedrijf. Doordat hij een deel van het bedrijf heeft gekocht, is hij mede verantwoordelijk voor de uitvoer van de missie en de controle over het bedrijf.

Deze controlemissie wordt verzekerd door een beurscommissie die toeziet op elke transactie.

De voordelen van een beursnotitie

- Een makkelijke vorm van financiering,
- Versterking van het eigen fonds,
- Hoger aanzien,
- Aandelen zijn makkelijk omzetbaar.

De nadelen van een beursnotitie

De belangrijkste tegenargumenten van een beursnotitie zijn:

- Het risico de controle over het bedrijf kwijt te raken;
- De noodzaak alle boeken openbaar te maken.

Om deze rechtsgerelateerde redenen willen sommige bedrijven niet beursgenoteerd zijn.

HOE EEN BEDRIJF OP DE BEURS TE NOTEREN

De beursintroductie heeft een aantal doelen:

- Een meerwaarde voor de aandeelhouders realiseren;
- Nieuwe financiële middelen aanboren om de ontwikkeling te kunnen garanderen;
- Terugkoop zonder geldverspilling toe te laten;
- De mobilisatie van kapitaal op gang te brengen door strategische herstructurering.

Hoe u juridisch op een beursnotitie voor te bereiden

Voor een beursintroductie dient de onderneming organisatorische en wettelijke maatregelen te nemen.

• **Bepaalde wettelijke maatregelen**

- Een naamloze vennootschap worden;
- Onderhandelbare aandelen bezitten;
- Over (vastgesteld minimum) kapitaal beschikken.

• **Anderen zijn facultatief**

- Statutaire aanpassingen
 - Aanpassing van de statuten: een clause inbouwen met betrekking tot uitgave van aandelen.
 - Statutaire belemmeringen verwijderen.
- Contractuele wijzigingen
 - Reglementaire conventies implementeren.
 - Contractuele relaties met derden vormen.
 - Nauwer aanhalen van de banden tussen management en aandeelhouders (stock options)

- Herstructurering van het kapitaal meten
 - Een aandelenpakket samenstellen.
 - Obligaties die de drempel overschrijden.

Welke afdeling kiezen?

De inschrijving op de eerste, tweede, of derde afdeling is ondergeschikt aan de volgende criteria:

1- Inschrijving in de eerste afdeling

1.1- In het geval van aandelenemissie moet het bedrijf:

- Over een vrij kapitaal van minimaal 15 miljoen Dhs. beschikken.
- De afgelopen drie jaar de jaarverslagen openbaar gemaakt hebben.
- De dag na de beursnotering minstens 20% van de aandelen aan het publiek verstrekken.

1.2- In het geval van obligatie-emissie moet het bedrijf:

- Minimaal een bedrag van 20 miljoen Dhs aan obligaties aanbieden.
- 3 jaarverslagen openbaar hebben gemaakt.

2- Inschrijving in de tweede afdeling

Om in de tweede afdeling ingeschreven te staan, dient de onderneming aan de volgende eisen te voldoen:

- Beschikken over een vrij kapitaal van minstens 10 miljoen Dhs.
- De afgelopen drie jaar jaarverslagen openbaar hebben gemaakt.
- *De dag na de beursnotering minstens 15% van het kapitaal aan het publiek uitgeven.*

Om in de tweede afdeling ingeschreven te staan dienen de onderhandelbare effecten voor emissie aan de volgende eisen te voldoen:

- Een minimaal bedrag van 10 miljoen Dhs hebben.
- De afgelopen drie jaarverslagen openbaar gemaakt hebben.
- Afkomstig zijn van een rechtspersoon die de afgelopen 3 boekjaren de boeken heeft laten controleren.

3- Inschrijving in de derde afdeling

Om in de derde afdeling ingeschreven te staan, dient de onderneming aan de volgende eisen te voldoen:

- Beschikken over vrij kapitaal van minstens 5 miljoen Dhs.
- De controle en certificatie van minstens één voorafgaand boekjaar.
- Een overeenkomst met een beursbedrijf voor een periode van minimaal 5 jaar.

Typen beursnotities

De introductie op de beurs kan op de volgende manieren uitgevoerd worden:

- 1- Overdracht van aandelen;
- 2- Emissie van aandelen;
- 3- Emissie van obligaties.

1- De overdracht van aandelen: De overdracht van een gedeelte van het kapitaal van de onderneming. Deze operatie wordt meestal uitgevoerd om te voldoen aan de directe vraag om eigen fonds. Dit kan een verbetering van het imago betekenen, zo ook voor de naamsbekendheid.

2- De emissie van nieuwe aandelen: Deze operatie betekent een verhoging van het kapitaal en dus een verbetering van de financiële structuur.

3- De emissie van inwisselbare obligaties: Deze emissie is mogelijk voor alle naamloze vennootschappen bij wie het kapitaal volledig vrij is. Het is wel zaak twee gewone algemene vergaderingen te houden.

Men noemt een converteerbare obligatie een obligatie die de mogelijkheid aan de investeerder biedt de obligaties in aandelen om te zetten.

De aanvraag en voortzetting van het toelatingsdossier

De toelatingsaanvraag, één van de onderdelen bij het op de beurs noteren van een bedrijf, wordt voorgelegd door de managende onderneming op de effectenbeurs, door het emissiebedrijf of één van de gevolmachtigden.

Het emissiebedrijf en het beursbedrijf zetten de operaties voor de introductie uit in overeenstemming met het managende bedrijf.

Voor de nieuwe waarden, dient het toelatingsdossier de volgende elementen te bevatten.

- De onderneming richt een brief aan de SBVC waarin zij een notering van de aandelen aanvraagt en neemt de volgende maatregelen:
- Het tonen van de rekeningen die besproken zijn tijdens de algemene vergadering aan de beurs in Casablanca.
- De beurs in Casablanca op de hoogte houden van eventuele veranderingen die zich voordoen in de statuten, en maatregelen die zijn genomen om emissie te kunnen uitvoeren.

- Contact opnemen met het managende bedrijf van de beurs om de emissie voor te bereiden en de ondertekening van alle operaties.
- De financiële staat van de onderneming, per semester en op jaarbasis, tonen aan het managende bedrijf. Deze informatie moet men openbaar maken voor investeerders.
- Alle communicatie en publicaties betreffende de emissie van de aandelen aan het managende bedrijf tonen, inclusief de economische en financiële informatie.
- Het managende bedrijf op de hoogte stellen van elke aanpassing van de onderneming op financieel gebied.

De onderneming moet ook aan de SBVC de volgende documenten voorleggen:

1. De gecertificeerde statuten.
2. Het proces-verbaal dat vermeldt dat de onderneming besloten heeft over te gaan tot emissie.
3. De balansen en rekeningen van de afgelopen 3 boekjaren gecertificeerd door de commissarissen van de naamloze vennootschappen, of financiële experts die zich bezig houden met aandelen.
4. De commissarisrapporten of de expertrapporten van de afgelopen 3 boekjaren.
5. Een kopie van de toelatingsaanvraag, zonder inbreuk te plegen op het managende bedrijf.
6. De officiële notities van de operatie en de aanpassingen.

Wanneer het bedrijf een definitief jawoord heeft ontvangen op de toelatingsaanvraag, dient de algemene en de juridische documentatie opgemaakt te worden en getoond te worden aan het managende bedrijf op de beurs.

1- Algemene documentatie:

- De lijst van aandeelhouders die meer dan 5% van het kapitaal van de onderneming bezitten, inclusief een indicatie van hun functie met betrekking tot het bedrijf.
- De ontwikkeling van het kapitaal van de onderneming binnen de afgelopen 3 jaar.
- Economische en financiële documentatie.
- Proces-verbaal dat in detail de algemene vergadering van de afgelopen 3 boekjaren toont.
- Productrekeningen en geconsolideerde balansen, eventueel nadere uitleg over de voordelen voor het personeel (aandelen gereserveerd voor werknemers).

2- Juridische documentatie:

- Bedrijfsdocumentatie en eventueel de documenten die de transformatie naar een naamloze vennootschap tonen.
- Proces-verbaal van de algemene vergadering die hebben besloten over de laatste verhoging van het kapitaal, die door de administratie uitgevoerd moet worden.
- Proces-verbaal van de buitengewone algemene vergadering dat zij hebben besloten aandelen te creëren, gratis attributen voor deze aandelen creëren en een reductie op het kapitaal implementeren, inclusief alle veranderingen in de statuten van de afgelopen 3 jaar.

In het geval van overname, vennootschap of fusie, of een verdrag, wordt het proces-verbaal van de algemene vergadering geratificeerd, de administratie vrijgelaten en rapporten van commissarissen gecontroleerd.

Het bedrijf ontvangt het definitieve jawoord voor de toelating van de effecten en is dan verplicht de volgende documenten aan het managende bedrijf van de beurs te overhandigen:

- Verklaring van plaatsing van het totaal van de titels door de chef, die een gesloten prijs voor de emissie garandeert.
- De geconsolideerde rekeningen.
- De aktes van het bedrijf dat de emissie uitvoert, het proces-verbaal van de buitengewone algemene vergadering inclusief de wijzigingen in de statuten van de afgelopen 3 jaar en de wettelijke publicaties die hiermee corresponderen.

De uitschrijver van het waardepapier is verplicht de volgende documenten aan de SBVC over te dragen:

- De rekeningen van de algemene en de buitengewone algemene vergadering;
- De statuten inclusief de laatste veranderingen;
- De maatregelen genomen voor de emissie van de waardepapieren;
- De tijdslijn met betrekking tot de operaties;
- Een lijst van aandeelhouders die meer dan 5% van het bedrijfskapitaal inbrengen;
- De jaarlijkse financiële staat en per semester;
- De communicatie en publicaties uitgegeven door de uitschrijver van het waardepapier, inclusief alle economische en financiële informatie;
- Het werkschema voor de emissie en alle andere operaties die in samenwerking met het managende bedrijf van de beurs plaats zullen vinden;
- De bestemming van de financiële services.

ADVIES VOOR HET INVESTEREN OP DE BEURS

Een effectenrekening openen:

Voor de uitvoer van een beustransactie dient men een rekening te openen bij een bank of een beursbedrijf. Het wordt aanbevolen een rekening te openen bij dezelfde instelling waar u ook een lopende rekening heeft.

Behoedzaam zijn:

Een beursnotering is niet altijd zeker. Mensen die bang zijn risico te lopen kunnen beter niet in aandelen investeren. Een beursinvestering is rendabel voor een bepaalde periode die gemiddeld 3 jaar duurt. Op korte termijn is er weinig te realiseren.

Concentreer uw aandacht op effectiviteit:

Zich oriënteren op één bedrijf houdt in dat de portefeuille niet effectief is. Het is beter een tiental bedrijven uit te zoeken wanneer u 100.000 Dhs te investeren heeft. Hiermee spreidt u het risico.

Niet al uw eieren in één mandje leggen:

Aanbevolen wordt niet een aandelenportefeuille te creëren die alleen maar speculatieve aandelen en opties bevat, omdat deze belangrijke variaties met zich meebrengen. Het is ook niet aan te raden zich te concentreren op één sector, één bedrijf of één geografische zone.

Weten hoe te kiezen:

De investeerders moeten zorg dragen over de te incasseren dividenden en op de rentabiliteit van een aandeel te letten. (de verhouding tussen bedrag aan dividend dat is verstrekt en de aandeelkoers)

Maar u moet nooit vergeten dat een verhoogd rendement niet synoniem is voor zekerheid. Een criterium dat de investeerder kan gebruiken om een beslissing te nemen is de PER (Price Earnings Ratio) of de verhouding koers / netto opbrengst per aandeel.

Niet immobiel blijven:

Beursnoteringen zijn van nature mobiel. Elke waarde binnen een portefeuille verlangt een volgende. Men moet weten op het juiste moment te verkopen en te stoppen op het hoogtepunt. Het is niet verstandig de portefeuille te beschermen, maar het is wel verstandig aandelen te kopen wanneer zij op hun minimumprijs zijn.

Liquide blijven:

Een portefeuille die voor 100% geïnvesteerd is, vertoont geen flexibiliteit. Er dient altijd een marge aanwezig te zijn om in te kunnen gaan op buitenkansen. In het geval van een kerende beurskoers, is het zaak geen geld te verliezen. Hierbij is het mogelijk om aandelen te kopen tegen een minimumprijs, om deze later weer tegen een maximumwinst te verkopen.

TERMINOLOGIE

Publieke vraag tot sparen

Consistente operaties die voor een bedrijf een bron van financiering betekenen, voor het eigen fonds of in de vorm van een schuld bij het publiek.

Back office

Het geheel van procedures die administratief van aard zijn (bevestigen van orders, reglementen, de levering van waardepapieren). Deze operaties worden uitgevoerd door een afdeling van een financiële intermediair.

De effectenbeurs van Casablanca

Geregelde markt in overeenstemming met de wetten n°1-93-211 van 21 september 1993, aangepast door de wet n°34-96, waar de effecten worden behandeld met betrekking tot de notering.

De Raad voor Beroepsethiek voor Effectenbeurzen

Publieke instelling belast met het de bescherming van de investeerders die in effecten investeren en de nodige maatregelen neemt om dit te garanderen.

Beurskapitalisatie

De beurswaarde van een bedrijf, verkregen door de koers van het aandeel te vermenigvuldigen met het aantal aandelen in zijn kapitaal.

Orderboek

Het geheel van orders die naar een beursbedrijf zijn gestuurd door de opdrachtgevers.

Depotcertificaten

Vertrouwens aandelen uitgegeven door banken

Directe overdracht

Markt in der minne, totaal vrij, opgeheven door de winst van de deelmarkt.

Het overschrijden van drempels

Aankoop of overdracht van aandelen door één of meerdere investeerders, bij het overschrijden van de drempel voor het percentage van het kapitaal. De overschrijding van drempels (5%, 10%, 20%, eenderde, de helft, tweederde) brengt een verplichting tot het informeren van de marktautoriteit met zich mee.

Liquide waarde

Waarde van een aankoop of verkoop van een deel of een aandeel van de OCGE. Zij wordt periodiek berekend.

Nominale waarde

Prijs van de emissie van aandelen in overeenstemming met de gesteldheid van de onderneming. Zij vertaalt de waarde die het aandeel heeft. De waarde komt overeen met de rekenwaarde van het aandeel, op basis van een interestcalculatie.

Bijlage 1

Overheids- en Administratieve organen

**Ministère des Finances et des Investissements
Extérieurs**

Quartier des Ministères Rabat
Tel : (212) 37 76 35 20 Fax : (212) 37 76 49 50

Bank Al Maghrib (BAM)

277, Avenue Mohammed V- Rabat
Tel : (212) 37 70 26 26 Fax : (212) 37 70 66 77

**Association des Sociétés de Gestion et Fonds
d'Investissements Marocains (ASFIM)**

Résidence Claris – Quartier Palmier Casablanca
Tel : (212) 22 23 66 31 Fax : (212) 22 98 11 12

**Association Professionnelle des Sociétés de Bourse
(APSB)**

Avenue des FAR Casablanca
Tel : (212) 22 54 23 33 Fax : (212) 22 54 23 36

**Conseil Déontologique des Valeurs Mobilières
(CDVM)**

6, rue Jbel Moussa Agdal- Rabat
Tél : (212) 37 68 89 00 Fax : (212) 37 68 89 03

**Confédération Générale des Entreprises
Marocaines (CGEM)**

Angle Avenue des FAR, Rue Mohammed Errachid
Casablanca – Maroc Tel : (212) 22 25 26 96 / 99
Fax : (212) 22 25 38 39

Groupement Professionnel des Banques Marocaines

71, Avenue des FAR Casablanca
Tel : (212 2) 31 16 24 Fax : (212 2) 31 49 03

Maroclear

216, Boulevard Zerktouni Casablanca
Tel : (212) 22 48 49 49 Fax : (212) 22 48 66 65

Bijlage2
Lijst van beursgenoteerde bedrijven

ATTIJARI INTERMEDIATION

2, Bd. Moulay Youssef - Casablanca
Tél: (212) 22 29 39 91 - Fax : (212) 22 47 64 32

BMCI BOURSE

26, Place des Nations-Unies - Casablanca
Tél: (212) 22 46 15 80 – Fax : (212) 22 47 14 21

CASABLANCA FINANCE INTERMEDIATION

57, rue Ibn Toufaïl, Quartier Palmier - Casablanca
Tél: (212) 22 25 01 01 - Fax (212) 22 98 11 12

CITYBOURSE

34, avenue Hassan Seghir - Casablanca
Tél: (212) 22 45 21 09 - Fax : (212) 22 45 21 10

CREDIT DU MAROC CAPITAL

201, bd Zerktouni - Casablanca
Tél: (212) 22 94 07 44 - Fax : (212) 22 94 07 66

EUROBOURSE

Iman Center, rue Mohamed Errachid N°1 - 10ème étage
Casablanca
Tél: (212) 22 54 15 54 -Fax : (212) 22 54 14 45

ICF AL WASSIT

Espace Porte d'Anfa. 29, rue Bab El Mansour,
Casablanca
Tél: (212) 22 36 93 83 - Fax : (212) 22 36 93 81

MAROC INTER-TITRES

Tour Bemcom, rond-point Hassan II, 8ème étage.
Casablanca
Tél: (212) 22 48 10 01 - Fax : (212) 22 48 09 52

MAGHREB FINANCE INTERMEDIATION

201, Bd. Zerktouni - Casablanca
Tél: (212) 22 95 99 00 - Fax : (212) 22 36 23 69

MAROC SERVICE INTERMEDIATION

Km 7,5 route de Rabat, Aïn Sebâa BP 2951 -
Casablanca

Tél: (212) 22 35 38 83 - Fax: (212) 22 35 38 97

SAFABOURSE

181, Bd. Massira Al Khadra, Casablanca

Tél: (212) 22 23 59 24 - Fax : (212) 22 23 59 50

SOGEBOURSE

Angle rues Dubreuil et Bournazel, Résidence Ezzahra

Quart. des Hôpitaux - Casablanca

Tél: (212) 22 48 73 32 - Fax : (212) 22 49 28 57

SOMACOVAM

60, rue d'Alger - Casablanca

Tél: (212) 22 48 42 88 - Fax : (212) 22 48 13 08

UPLINE SECURITIES

41/43, Angle Bd d'Anfa et Rue de Nièvre - Casablanca

Tél: (212) 22 47 51 24 - Fax : (212) 22 47 46 03

WAFABOURSE

416, rue Mostapha El Maani - Casablanca

Tél: (212) 22 20 95 24 - Fax (212) 22 20 95 25